

ROKONOK, BARÁTOK KÜLFÖLDÖN

SZKA_103_36

A modul szerzője: IFA Műhely
(dr. Mihály Ottó, dr. Falus Katalin, Jakab György,
F. Kristóf Mária, Czincz Józsefné, Iván Márta,
Janicsek Lajos Tamás, Kálmán Katalin,
Kolláth Erzsébet, Marcz Klára, Molnár Géza,
Molnár Zsuzsa, Montay Beáta, Ursu Zsuzsanna,
Zsigmond Ottilia)

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

3. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Zenehallgatás					
A	A tanító felolvassa Tamkó Sirató Károly <i>Tengerecki hazaszáll</i> című versét. A tanulók beszélgetnek az utazásról, utazási élményeikről. 10 perc	Hangulatteremtés Szövegértés Verbális kommunikáció	Frontális munka – tanítói bemutatás – beszélgetés		P1 (Tengerecki hazaszáll) vers, a tanító keresi meg
B	A tanulók olyan népdalokat keresnek, amikben földrajzi nevek szerepelnek. A dalokat közösen eléneklük, utána beszélgetnek a dalokban szereplő helyekről, és arról, hogy járt már ott, milyen más utazási élményük van. 10 perc	Hangulatteremtés Szövegértés Verbális kommunikáció	Frontális munka – éneklés – beszélgetés		P2 (Népdalok)
C	Az osztály az általuk gyűjtött képeslapokat nézegeti, és arról beszélgetnek, kitől, honnan kapták a lapot. 10 perc	Hangulatteremtés, Emlékképek előhívása	Kooperatív tanulás – beszélgetőkör	Képeslapok	P3 (Képeslapok)

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/b Barangolás a földgömbön, a térképen					
A	A tanulók arról beszélgetnek, hogy ki hol járt már a nagyvilágban, illetve milyen országról (vidékről) hallott már? Ezeket a térképen megkeresik színes korongokkal, jelölik a földgömbön és/vagy a demonstrációs térképen. 10 perc	Tájékozódás a térképen Meglévő és az új ismeretek összekapcsolása	Kooperatív tanulás – beszélgetőkör	Színes korongok, gyurmaragasztó	Földgömb, illetve demonstrációs térkép
B	A gyerekek szimpátia csoportokban megkeresik a dalokban elhangzott földrajzi helyeket az atlaszban. Majd csoportforgóban színes korongokkal, jelölik a földgömbön és/vagy a demonstrációs térképen. 10 perc	Tájékozódás a térképen Meglévő és az új ismeretek összekapcsolása	Csoportmunka – megbeszélés Kooperatív tanulás – csoportszóforgó	Városok nevei, színes korongok, gyurmaragasztó, térkép a csoportoknak	P4 (Városkereső) Földgömb és/vagy demonstrációs térkép
C	A tanulók arról beszélgetnek, hová utaznának szívesen, ahonnan képeslapot írnának az osztálynak. Mit írnának rá? Majd rajzolnak egy képeslapot. 10 perc	Verbális kommunikáció Ábrázolás	Kooperatív tanulás – beszélgetőkör Egyéni munka – ábrázolás	Papír, rajzeszköz	
I/c Csoportalakítás					
A	A tanulók négy részre vágott képeslapdarabokat húznak, és megkeresik azokat, akikkel egy képeslapot tudnak kirakni, ők lesznek egy csoportban. 10 perc	Csoportalakítás Rész–egész észlelése Együttműködés	Frontális munka – játék	Négy részre vágott képeslapok	

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A tanító országneveket helyez el az asztalokon. A tanulók városneveket húznak. A térképen megkeresik, hogy a városuk melyik szomszédos országban található, annak az országnak az asztalához ülnek. 10 perc	Térképismeret Szabálytartás	Frontális munka – játék	Szókártyák városnevekkel	Országok nevei szókártyákon, az országneveket és a városok szókártyáit a tanító készíti el
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Rokonok és barátok külföldön					
A	Minden csoport kap egy külföldön élő magyar kisgyerektől érkezett levelet. A csoportok elolvassák a levelüket, majd összegyűjtik, megbeszélik azokat az információkat, melyeket a levélből megtudtak az adott országban élő magyar kisgyerekről. A levelekből szerzett információkat megosztják a többi csoporttal. 20 perc	Szövegértés Információgyűjtés Együttműködés	Csoportmunka – megbeszélés	Papír, írószer, levél	P5 (Levelek)
II/b Információ a külföldön élő emberekről					
A	A csoportok a kerekasztal módszerével leírják, mit kérdeznének a külföldről érkezett vendégüktől. A megbeszélés során a diákok tanítói segítséggel témák szerint (pl. lakóhely, öltözködés, életmód, étel, közlekedés, foglalkozás) csoportosítják a kérdéseket, és felrakják a táblára. 15 perc	Empátia Kommunikáció Csoportosítás	Kooperatív tanulás – kerekasztal Kooperatív tanulás – csoportszóforgó	Papírcsíkok, íróeszköz	

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A tanító az osztály ismeretében kitalálja a külföldről érkező rokon legjellemzőbb adatait (honnan jött, mióta él ott, hány éves, milyen a családi állapota, mivel foglalkozik, mi a hobbija stb.). Majd eljátssza rokon szerepét, akitől a gyerekek úgy kérdeznek, hogy minél többet megtudjanak róla. 15 perc	Empátia Kommunikáció	Frontális munka – drámajáték		
II/c Határon túli magyarok					
A	A tanító egy központi kifejezést ír egy papírlap közepére. Minden csoport más-más hívószót kap (külföld, Magyarország, barátok, rokonok, otthon). A csoporttagok a kerekasztal módszerével leírják azokat a kifejezéseket, melyek az adott szóról eszükbe jutnak. Ezután összekötik azokat a szavakat, amelyek valamilyen kapcsolatban vannak egymással. Ezután a csoportok beszámolnak a munkájukról, és az osztály megbeszéli, hogy melyik főfogalmak között tudnak kapcsolatot teremteni. 15 perc	Asszociációs készség Összefüggések felismerése Együttműködés	Kooperatív tanulás – kerekasztal – bemutatás frontálisan vagy csoportforgóval	Csomagolópapír, írőeszköz	
B	A tanulók arról beszélgetnek, mit jelenthet az a kifejezés, hogy határon túli magyarok. Határon túli magyarok vagyunk-e, ha külföldre utazunk? Elmondják, mit tudnak arról, hogy Magyarországon élnek-e a szomszédos országok nyelvét beszélő nemzetiségi emberek. 5 perc	Meglévő ismeretek mozgósítása Összefüggések felismerése Információrendszerezés	Frontális munka – beszélgetés		

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/d A kapcsolattartás módjai					
A	A csoportok egy válaszlevelet írnak annak a kisgyerekeknek, akitől a II/a feladatban a levelet kapták. Fontos, hogy a válasz tartalmában illeszkedjen az eredeti levélhez. A csoportok az egész osztálynak felolvassák a munkájukat. 20 perc	Olvasott információk feldolgozása Írásbeli kommunikáció Együttműködés	Csoportmunka – megbeszélés – szövegalkotás Kooperatív tanulás – csoportszófogó	Levelek, írószer, papír	
B	A csoportok ötleteket gyűjtenek a kerekasztal nevű kooperatív módszerrel a határon túli magyarokkal való kapcsolattartás módjairól. A munka végeztével a csoportok beszámolnak egymásnak, és összegzik az elhangzott lehetőségeket. 15 perc	Korábbi ismeretek mozgósítása, asszociációs készség, lényegkiemelés, együttműködési készség	Kooperatív munka – kerekasztal Kooperatív tanulás – csoportszófogó	Írószer, papír	
C	A csoportok jelenetet készítenek arról, hogy vendég érkezik hozzájuk. Bemutatják, hogyan fogadják. A jelenteket bemutatják egymásnak. 15 perc	Verbális kommunikáció Együttműködés Önkifejezés	Frontális munka – drámajáték		
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Összefoglalás					
A	Az osztály elkészíti egy határon túli népcsoport ételét. Közösen elfogyasztják. 30 perc	Együttműködés Felelősség	Frontális munka – főzés	Az ételhez szükséges anyagok	P6 (Étel)
B	A csoportok összeállítanak egy programot a náluk vendégségben lévő határon túli gyerekeknek. 15 perc	Problémamegoldás Kreativitás Empátia	Csoportmunka – megbeszélés	Írószer, papír	

	Tevékenységek – az időtartam megjelölésével	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III/b Értékelés					
A	A tanulók megkezdett mondatokkal értékelik a munkájukat. Ma azt tudtam meg a határon túl élő magyarokról, hogy... magamról, hogy... 10 perc	Belátás Önismeret Tolerancia	Frontális munka – beszélgetés		
B	A tanulók rövid levelet írnak egy határon túli gyereknek arról, mivel foglalkoztak az elmúlt órákon, és arról, mit szeretnének még megtudni. 10 perc	Önismeret Ismeretkezelés	Egyéni munka – szövegalkotás		

MELLÉKLETEK

P1 TENGERECKI HAZASZÁLL

Felolvashatjuk a verset, vagy ha van rá módunk, keressük meg a Káláka együttes előadásában, és azt hallgassuk meg a gyerekekkel.

P2 NÉPDALOK

Ha a gyerekeknek nem jutnak eszükbe ilyen dalok, akkor a következőket ajánljuk: A csitári hegyek alatt, Debrecenbe kéne menni, Badacsonyi szőlőhegyen, Által mennék én a Tiszán, Komáromi kisleány, Kőrösfői kertek alatt. Ha a gyerekek ezeket nem ismerik, akkor mutassuk be nekik, és egyet meg is tanulhatunk közösen. A földrajzi neveket írjuk fel a táblára, a következőkben szükségünk lehet rá.

P3 KÉPESLAPOK

Kérjük meg a gyerekeket, hogy hozzanak minél több képeslapot. Mivel ez az érintkezési forma egyre ritkább, újságokból kivágott képeket is gyűjthetünk közösen. Arról is beszélgethetünk, hová utaznának szívesen, ahonnan képeslapot írnának az osztálynak.

P4 VÁROSKERESŐ

A dalok ugyan magyar népdalok, de a dalban elhangzó helységnevek nem mind Magyarországon találhatóak. Keressék meg a csoportok, hogy mely országokban vannak, milyen nemzetiségű emberek élnek ott?

P5 LEVELEK

Levél Kárpátaljáról

Kedves Erik!

Nem sok időm maradt pihenni, miután elmentetek tőlünk. Remélem, kellemes volt az utatok hazáig! Nálunk a hétköznapi munkával folytatódtak. Délelőttönként segítettém édesanyámnak leszedni az apró uborkákat, és a konzervgyárba szállítani biciklivel. De ezt úgyis tudod, hiszen te is láttad. Délutánonként elgyalogoltam a tivadari művészeti iskolába, mert az osztályfőnököm megkért, hogy az évnytőn egy viski népdalt harmonikázzak, és ebben segít a zenetanárom. Így a tanévkezdés táján izgalommal rakosgatom a füzeteket, a ceruzákat és a szép festékeket, amivel megleptetek minket. Jó szívvel osztom meg a többiekkel, mert szegénység ide vagy oda, szeretettel vagyunk egymás iránt. Jókat focizunk, a lányok babaruhát varrnak, de szoktunk együtt labdázni, a Tisza holtágában fürdeni vagy bújócskázni az ártéri erdőben. Mire hazaérünk a játékból, készen van a vacsora: leggyakrabban káposztaleves vagy uborkaleves és sárgaborsó-főzelék. Hétvégén szoktunk húst is enni.

Holnap különleges alkalom lesz: a templomba vendégtiszteletes érkezik Debrecenből. Nekünk, gyerekeknek, ilyenkor terülj-terülj asztalkám van a parókán. A vasárnapi istentisztelet után együtt szoktunk énekelni. Sok gondot fordítunk magyar hagyományaink őrzésére is.

Úgy érzem, mindenről beszámoltam, várom a választ. Még egyszer köszönjük a szüleidnek a sok ajándékot!

Üdvözöl barátod: Pityu

Levél Erdélyből

Kedves Zsanett!

Levelemet egy iskolánk által szervezett táborból írom, éppen Ivóban vagyunk egy hétig, a Hargita lábánál. Emlékszel, Veled is voltunk errefelé kirándulni. Szeretnénk, ha mind több külföldi látogató érezné magát olyan jól nálunk, mint Ti. Mi itt az erdő fáival, növényeivel, állatvilágával ismerkedünk. A legnagyobb élvezet az áfonya fésülése, a szüret. Már érzem is az anyukám által főzött áfonyalekvár finom illatát! Nagyon szeretem buktában, málna vagy frissen sült kenyérre kenve. Erről jut eszembe, hogy a táborban milyen jó székely konyha van: tárkonyos pityókaleves, ordás palacsinta, báránysült, tormaleves, puliszka, a menü, reggelire pedig szalonnás tojás van.

Délelőtt az erdőt járjuk, délután izgalmas programok vannak, fáramászás, tűzgyújtás, bográcsban főzés, csupa praktikus dolog, ami az erdei élethez elengedhetetlen. Esténként a tűz mellett népdalokat énekelünk, és táncolni is szoktunk. Ma Ki mit tud? lesz a hagyományainkból. Itt aztán megmutathatjuk, mit tanultunk a nagyszüleinktől! Várom a viszontlátást. Addig is írj, hogy Te mivel töltöd augusztus utolsó napjait.

Puszi: Erzsike

Levél Szabadkára Magyarországról

Kedves Milán!

Már számolom a napokat, mikor a szüleimmel ismét Szabadkára látogatok Hozzátok. Sose felejem el, amikor a Palicsi-tó partján bámultuk a felhőket, aztán nagyokat úsztunk, és arról beszélgettünk, hogy milyen jó, hogy találkoztunk. Nagy kár, hogy egy határ választ el minket, bár mi ebből szerencsére semmit sem érzünk. Itthon tudtam meg, hogy a II. világháború idején a nagyapám Újvidéken és Szabadkán teljesített szolgálatot. Szép emlékei voltak az ott lakókról. Ha valami finomságra áhítozom, a halva tömény, édes ízét érzem a számban. Persze a csevapcsicsa is ízlett a héjában sült krumplival. A padlizsánkrémetek bizony különbözőt attól, amit a téli szünetben ettem Erdélyben. Nálunk is lehet ajvárt kapni a sarki boltban, amit édesanyád a főzelékre tett tavaly. Azóta is szívesen játszom azokat a játékokat, amit Tőled tanultam: kiszámolókat, ugróiskolát. Remélem, három hét múlva ismét találkozunk, és végigjárjuk a tavalyi helyeket! Írd meg, mire van szükségetek, beszerezzük!

Szeretettel gondolok Rád: Lilla

Levél Amerikába Magyarországról

Kedves Péter!

Nincs egy hónapja, hogy visszamentetek Budapestről Denverbe. Miután megérkeztetek, anyukád azonnal felhívott minket, hogy szerencsésen hazaértetek. Ma csengetett a postás, és hatalmas csomagot hozott Tőletek, alig tudtuk becibálni az előszobából. Hogy micsoda nagyszerű dolgokat küldtetek! Édesanyám nagyon örült a cipőknek, pontosan illettek a lábára. Milyen gondosságra vall, hogy táskát is küldtetek a cipőkhöz! Apukám a számítógép-alkatrészeknek és a fülhallgatóval összekapcsolt mikrofonnak örült a legjobban. Öcsém a „földöntúli” Lego-készletet vette azonbanal birtokába, és nekem is nagyon tetszenek a pólók. A finomságoknak is nagyon örültünk: muffinpor, kávé, aszalt gyümölcsök, konzervek. Igen jól jött a rövid karácsonyi énekeket és történeteket tartalmazó könyv, mert így tudok majd az iskolában beszélni az amerikai karácsonyi szokásokról.

Milyen szerencse, hogy Denverben van magyar cserkészcsapat, így tudjátok tartani a magyar szokásokat. Azt is csodáltuk, hogy milyen jól beszéltek magyarul. Persze azért jó volt, hogy tudtál segíteni nekem az angol leckében. Anyukám kéri, hogy küldjétek el az ír párolt marha és a héjában sült krumpli ízesítésének receptjét.

Örülök, hogy a futballcsapatotok jó helyezést ért el! Azt a tójas alakú labdát elég nehéz lehet eljuttatni a másik térfélre. Most búcsúzom, köszönjük a sok ajándékot!

Mindenkit puszilok: Adél

Levél Ausztriából

Kedves Luca!

Ilyen jó közös nyaralásunk még nem volt! Szerencse, hogy Sopron és Kismarton közel van, így honvágyam sem volt, és a magyar nyelvben is járatosabb lettem. Mikor a jövő héten Te jössz hozzánk, Kismartonba, elmegyünk a Bécs környéki erdőkke, meglátogatunk néhány kisvárost, talán még fürdünk is.

Nagyon jó érzés, hogy ilyen szabadon jöhetünk-mehetünk a két ország között. Azon gondolkodtam, hogy még a játékaink és az ételeink is egyformák. Az én anyukám is gulyáslevest és palacsintát szokott készíteni, meg finom sülteket krumplival és káposztasalátával. A soproni cukrászdákban szinte ugyanolyan sütik vannak, mint a bécsiekben.

Ami nekem furcsa, hogy Ti az iskolába nem iskolabusszal mentek, és hogy Nátatok valahogy egybefolyik a nap. Nátolunk jobban elválnak a délelőtti a délutántól. Itt Kismartonban a szülők sokat vannak az iskolában, segítenek az ottani munkákban, a külföldieknek pedig a német nyelv és a hagyományok megismerésében. Szeretek itt élni, de Nátatok is élvezetek minden pillanatot. Annak is örülök, hogy tanulhatok magyar néptáncot, a polkaklubba pedig együtt járunk az ismerős magyar családokkal.

Majd meglátod te is, ha jössz. Már nagyon várunk!

Puszillak szeretettel: Ingrid

Levél Svédországból

Kedves Lajos!

Ne haragudj, hogy ilyen ritkán írok Neked, még jó, hogy találkoztunk a nyáron. Élveztem a magyarországi nyarat, a napfényt a Balaton partján.

Nálunk most majdnem mindig sötét van, naponta 3-4 órán át süt a nap. A tél zord, sokat esik a hó, de az utak tisztítása és az ellátás jól megoldott. Ennek köszönhetően jutottunk el minden baj nélkül szombaton Stockholmba, a hétvégi magyar iskolába. Jó itt lenni, mert magyarul beszélünk, délelőtti órni, olvasni tanulunk és magyar történelmet. Leginkább az ebédet élvezzük, mert mindenki hazai falatokat hoz. Ilyenkor a szüleink otthoni emlékeket idéznek fel, és receptsere is van. A délután folyamán mi gyerekek népdalokat tanulunk, táncolunk, és kézműves munkákat készítünk. Addig az anyukák, nagymamák kézimunkáznak a nőklubban, a férfiak pedig politizálnak.

Azért szeretem a svéd ételeket is, legjobban a füstölt lazacot fekete kenyérrrel, de a svéd húsgombóc is finom áfonyaszósszal leöntve.

Sokat kell tanulni, de megéri, mert már jól beszélünk svédül és angolul. Azért játékra is marad időm: a szomszéd lánnyal járok síelni, vagy átmegyek hozzájuk rajzolni. Otthon legszívesebben az interneten böngészek, mert nagyon érdekelnek a vikingek. A szerdát azért szeretem, mert ilyenkor apával elmegyünk biliárdozni, ahol több országból vannak játékosok, és a nyelvet is gyakoroljuk. Szeretném, ha egy teljes tanévet nálunk töltenél, és megismernéd az itteni életet!

Minden jót! Öllelek: Simon

P6 ÉTEL

Ha ezt a feladatot választjuk, akkor valószínűleg más feladatot rövidebbre kell fognunk. Ezt előre tervezzük meg!

A főzéshez érdemes alaposan előkészülni, hogy mindenki tudjon valamit segíteni, így ezek az ételek hamar elkészülnek.

A határon túli magyarok ételeit megtalálhatjuk az interneten, elég a keresőbe az étel nevét beírni, itt a receptet nem részletezzük.

Ajánljuk a puliszka vagy tócsni elkészítését. A puliszkához kukoricalisztet vagy darát kell beszerezni. A főzés után nem muszáj megsütni, ehető csak úgy tejjel, joghurttal, kefirrel vagy lekvárral is. A tócsnihoz krumplit kell reszelni, amit liszttel, tojással összekeverünk, sóval, borssal, fokhagymával ízesítjük, és kevés olajban kisütjük. Reszelt sajttal megszórva, esetleg tejjel ehető.